Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дени • ШОАТТА, 21 ИЮЛЬ, 1979 ШУ. • № 87 (6062). • Мах 2 кепиг.

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ В. И. ЛЕНИН ВАЬ 110 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

Толам баьккхарашца НИЙСЛЕ!

Ялат чуийца дьаьккхача Грозненски районе Бохкемаше, районе ялат сихагІа чудерзадаь деккхар дуьхьа, шоей комбайнаш йоелахошта новкъостала дІоухийт. Шерлуш летт кІи-марса кампани чакхйоаккхача хьалхалаттарий мугІареш. «Молочный № 1» аккча совхозе эггаре хехагІа долча ккашкара ялат чуэцаре гІулакх тІадиллад йоаккхагІа опыт йолча механизатороашта. Церех цаІ — сезонни нормал дикка дукхагІа а долаш хІанзле 377 тонн ялат аьрда Щетинин Владимир. Цу болхамарча Хусейнов Абуязида ялат чуэца доладелча дийнахьа дена 445 тонн аьрдад.

Ялат чуэцача хьалхалаттарашца нийсле!

ЯЛАТ ЧУЭЦАР 20 ИЮЛЬ ТІАКХОАЧАШ

Районаш	Чуъан дезар (га)	Хьекхар (га)	Ьрдар (га)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Шелковской	13400	13400	13400	100	22,3	40	20
Наурски	17450	17450	17450	100	14,3	18	28
Гудермесски	8730	8474	8471	96	22,3	37	77
Малгобекски	12500	11800	11800	94	19,0	9	84
Надтеречни	10770	10414	10328	96	17,2	6	32
Сунженски	23900	22320	21888	90	24,6	15	45
Шалински	11500	10400	10350	90	20,6	12	92
Грозненски	40220	35315	35316	88	14,4	30	7
Ачхой-Мартановски	5323	4445	4135	79	23,9	25	60
Урус-Мартановски	7740	5510	3910	78	25,7	30	77
Советски	880	319	319	40	13,7	—	—
Назрановски	10600	7415	5770	54	20,4	14	42
Нажай-Юртовски	2471	1280	1280	52	15	—	—
Веденски	771	307	307	40	18,3	—	—
Республикан йІоллаа	173404	156103	153015	46	18	29	40

ПЛАНАЛ СОВГІА — 1700 ТОНН

ДІабахача ялх бетта дьаха къахьегама толамаш ккы тІа а тоадеш болх беш ба «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой. Июла кьолхарча ах бетта цар дьаьккхад 160 эзар тонн мехкдаьтта, цунах планал совгІа даьккхар 1700 тонн а йолаш. ХІаьта ер шу доладелча дена цадамал совгІа даьккха «Іаьржа дошун» 24 эзар тонн я, шера тІайтдача социалистически декхарех планал совгІа даккха дезаш хинна мехкдаьтта 12500 тонн мара йоацача. Къахьегама овсарле лаккхьара задаки 0,8 процент тІехкхоачашъяьй мехкдаьттахоша. Планал совгІа продукци иаьхадаа яккхарах цар пачхьалкхена 144 эзар сома пайда баьб.

Белгалбаьлла дика къахьегаш ба укхаза мехкдаьтта доаха операторий Нальнко Степан, Бестуев Оалхазар, Ахмадов Сайпи, Добуев Сайпи, Багаев Салман, Черкецкая Елена Климонов Анатолий, кхыбараш. Технологически оборудовани сеца латтадин мехкдаьтта эхьа довлии моттигаш нийсъялийтац цар. Шоай къахьегама толамаш цар хетаду В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цІейна.

А. ТИШЕНКО.

ЦХЬАН ДЕЗАЛА ШИ ЭКИПАЖ

868 гектара тІа дар укх шера «Малгобекский» совхоза ха бола ялаташ. Массе а оагІорахьа дика кийчо яь дІадихьар укхаза уж чуэцалга.

— Шозза-кхозза йоалаш хиина кІезиг-дукха хьовзам хиннабале а, планагІа лаьрхІа хиннача тайпара чакхбаьккхар кІи-марс укх шера совхоза механизатораша, — дувц совхоза директора М. Долтмурзиева. — Укх тІехьарча шерашка эггара хьалха ялаташ хьувкъадара план кхоачашъе а вІаштІехьдевннад тха. Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 16 центнер йолаш ха бола ялаташ чуийнад, план 15,5 центнер йолча. Соахка хиннача кхо центнер лаккагІа хул из.

КІи-марс чакхбоаккхача эггара хьалхарча юхьига тІа лаьтт комбайнераш. Цхьъ агрегат яр цахаддаш ха бола ялаташ чуэцаш.

Эггара дикагІа болха хьовкхамаш лаьхад вежараша комбайнераша къонача коммуниста Энгиноев Саварбилен цІеслагІча класса дешархочо Энгиноев Расаси. Сезона норма 270 тонн йолча шер чуийнад 420 тонн ялаташ. Цул совгІа, хьекха кесарегІа Іодиллар 190 гектара тІара ха бола ялаташ, 60 гектара тІара рапс чуийнай.

ЙІслагІа шу да Саварбика комбайна тІа болх бу. Цул хьалха диъ шера ший дьаьца Энгиноев Наурдена цхьаш штурвальни волаш болх баьб цо. Казахстане баь болх а тІехьа лаьрхІача, укх шера тІаьхьа цхьайттоалагІа ха бола ялаташ чуэцаш ва Наурди.

Укх шерара кІи-марс чакхбоаккхача «Малгобекский» совхозе вІашш лаь леласш яр Энгиноевгlар цхьан цІагІара ши экипаж — дьаьша цар къоигийн. Социалистически яхье бІубеша котало лаьккхар къоагаша — Саварбиен Расаси. Цхьай дезалерча цу ши агрегата чота тІа да укх шера совхозе чуийцача дерригача ха болча ялатех ахаш.

Шийца штурвальни ший йоІ — 10-гІча класса дешархо — Зеки а йолаш совхоза ялаташ чуэцаш хиннад мастер-наладчик Батыжев Жабраил.

КІи-марс толамца чакхбаьннаб. Цхьабаькьда, совхоза кхашкара балхаша дукха лаьгІденнадац. Чах аргІаш деш, мукъадаьна лаьтташ оахаш, шоалагІа ов культураш дІаюаш, гурахьа дІадувча ялаташта кхаш кийчдеш, генераша хьажиІаши чуэца кийчо еи ба совхоза механизатораш хІана.

А. ХАРСИЕВ.

СУРТА ТІА: «Малгобекский» совхоза комбайнер Батыжев Жабраил ший йоІаца Зекица. Каникулаш йолча юкъа ялат чуэца ший дьаьца новкъостал деш хилар Зеки.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Йоачаш а йоалаш кхашка болх бе йиш йолаш еначача хамах беаза кайда эда гІерташ сихбенна ха бола ялат чуэцаш ба укх деношка Надтеречни района «Калаусский» совхоза кхаш леладераш. Болх ипатовски методагІа ялат чуэцара - транспортни комплекс вІашагІ а оала чакхбоаккх.

КІи-марса кампани чакхбоаккхача дукха ба шеий декхарех тІехдикка лоархІа а беш хьаьнала къахьега комбайнераш. Царех цаІ — Имамиев Ваха.

Ди дІадахийтац цо бахка норма юкъера лаьрхІача 180—200 процент кхоачаш ца еш. ХІаьта оасаре болх барах хІанзле а 90 сом дахчан преми енай цунна.

СУРТА ТІА: «Калаусский» совхоза комбайнер Имамиев Ваха.

С. А. АСХАБОВА сурт.

Цтлагlча пятилетка дильагІча шера план хана хьалха кхоачашъяра дукхий декхараш тІайийцад Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша. Уж толамца кхоачашдара «ХІара балха денца — дикала Знак!» яхача денизагІа шерра социалистически яхь йоаржача установкай, мехий болхлоша кердача къахьегама толамашка кхуаз завода коллектив. Мехкдаьтта продукци арахецара йорхІ бетта план 17 июле кхоачашьяьй цо. Е бутт бовлехьа планагІа лаьрхІачул совгІа арахецаргья йтташ эзараш сомий мехка товарни продукци.

Предприяте установкай коллективашта юкъе дьрихача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Елагин Николай Владимировича керте латтача № 43-3 йолча установка коллектив. ВорхІ бетта план хана дукха хьалха кхоачашьярах рапорт а денна. ХІанзлехьа августа хьалхарча ах бетта задани тІехкхоачашъяьй цо. Цул дукха тІехьабусаш бац Лиман Вильям Леонтьевич керте латтача № 43-1 йолча установкан Маслов Виктор Васильевича кулгаладеча Г-49 установкан технологаш. ВорхІ бетта план 13—14 июле кхоачаш а яь, хІанзлехьа задание совгІа арахийцай цар эзараш сомий мехка мехкдаьтта продукци.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Август бетта чотагІа

Нов. БОЛОВИНОВ К. А.
МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ СНАБЖЕНЕ РСФСР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КОМИТЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

нов. Боловинов Константин Алексеевич материально-технически снабжене РСФСР Пачхьалкхен комитета председателалла хьожаве.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель М. ЯСНОВ.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1979 шу 17 июль.

Нов. МИШУК А. С. КОМСАШ ЛЕЛАЯРЕН ЧХЬАГІАРА ПРОМЫШЛЕННОСТЕН РСФСР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КОМИТЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

Нов. Мишук Александр Степанович комсаш лелаярен чхьагІара промышленностен РСФСР Пачхьалкхен комитета председателалла хьожаве.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель М. ЯСНОВ.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1979 шу 18 июль.

ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

1978 шера пачІахьалкхен плани социалистически декхараш кхоачалдеча довкхий хьонхамий дахарех Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Дугиева Мусий Долотхана — горплодоовощторга № 13 йолча тика йоккхагІйолча продавеца.

Истамулова Зоя Олинговнана — «Октябрьнефть» НГДУ ОРС-а № 26 йолча тика заведующена.

Калинин Павел Фадеевича — Сунженски районни потребительски общества «Холловары» яхача тика заведующена.

Узуева Малика Іабдуловнана — Грозненски горпищеторга № 48 йолча тика заведующена.

Филиппова Екатерина Ивановнана — НГІАССР торговле министерства Грозненски универмага товарни отдела заведующена.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1979 шу 17 июль.

нн. С. М. ВАРЛАМОВАНА, Т. Ш. КОНЧАЕВАНА, В. М. КРИЧЕВЦОВНА, Д. М. УЖАХОВАНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ТОРГОВЛЕ ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Торговле дика хІамаш карагІдувлаьрах а доккхий производственни хьонхамаш дахарах а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика торговле заслуженни болхло яха сийлен цІи лойла.

Варламова София Митрофановнана — РСФСР НГІАССР-е гІолла товарий дакала Пачхьалкхен инспекце управлене начальника.

Кончаева Тамара Шахадовнана — Наурски районни потребительски общества № 28 йолча тика заведующена.

Кричевцев Виталий Михайловича — «Чечингушводстрой управлене ОРС-а начальника.

Ужахова Махьмада Дебихана — общественни кхачан управлене Грозненски столовей треста № 10 йолча столове производства заведующена.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1979 шу 17 июль.

Сийле хийла хьалхалаттарий

КПСС обкома бюро, НГІАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьажий 1979 шера планаш кхоачаш а тІехкхоачаш а яра, промышленносте, транспорте, бухаш производства эффективности балха дикали айяра тІехьа 1979 шера хьалхарча ах шера районаша, предприятеша, организацеша лелаьча социалистически яхьа итогаши. Сецам тІайийцаб хьожае:

хьалхара моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамотеи

ЛЕНИНСКИ РАЙОНА;

шоллагІа моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамотеи

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА,
ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА;

кхоалагІа моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамотеи

СУНЖЕНСКИ РАЙОНА.

Октябрьски, Назрановски районий дика болх белгалбе.

Производственни, Іилма-производственни объединенештеи управленештеи юкъе котъяьннарг а лаьрхІа хьожае:

хьалхара моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома керара кера тела ЦІе байракх, республикански сийлен Улга тІа кхо:

Ленина орден лелаю «Грознефть» производственни объединени;

шоллагІа моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом, республикански Сийлен Улга тІа яккха:

«Промавтоматика» яха Іилма-производственни объединени;

кхоалагІа моттиги КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом, республикански сийлен Улга тІа яккха:

шурий промышленноста производственни объединени.

Промышленностеи транспортеи предприятешта юкъе котъяьннарг а лаьрхІа хьожае:

хьалхара моттиг, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома керара кера тела ЦІе байракх, республикански сийлен Улга тІа яха:

«Грознефтегаз» мехкдаьттагазови управлени,
Октябрьски УБР,
ацетонови завод,
Г. Ахриева цІерагІа йола «Электроинструмент» завод,
ТЭЦ-2,
«Дружба» яха фабрика,
Грозненски экспериментально-механически завод,
«Чечингобувьбыт» объединени,
Шелковской райпищекомбинат,
Шалински мехлесхоз,
автоколонна 1572,
«Росхозторг» оптово-торгови база,
кога гІирса фабрика;

ШоллагІа моттиг, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота, республикански сийлен Улга тІа яккха:

химически реагентий Карабулакски завод,
Н. Анисимова цІерагІа йола Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод,
«Красный молот» завод,
«Электроприбор» завод,
Малхбоалан электрически сеташ,
Грозненски дьтта доаха завод,
Грозный локомотивни депо,
респотребсоюза универсальни торгови база;

кхоалагІа моттиг, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом, республикански сийлен Улга тІа яккха:

СССР 50 шу дизара цІерагІа йола химически завод,
«Октябрьнефть» мехкдаьттеи гези йоаха управлени,
«Трансмаш» завод,
кхьегІара-коньячни комбинат,
Грозненски мехлесхоз,
сигнализацеи бувзамеи Грозненски дистанци.

КПСС обкома бюро, НГІАССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо 1979 шера планаш кхоачаш а тІехкхоачаш а яра, производства эффективности балха дикали айяра тІехьа укх шера хьалхарча ах шера республика гІишлош еча, монтажни, проектни организацешеи гІишлои индустре предприятешеи лелаьча социалистически яхьа итогаш яьй. Сецам баьб хьожае:

Районашта юкъе

хьалхара моттиг, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома керара кера тела ЦІе байракх

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНА;

шоллагІа моттиг КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА;

кхоалагІа моттиг, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНА.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЪЕ

хьалхара моттиг а хьожаеш КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома керара кера тела ЦІе байракх а луш сийлен Улга тІа яха коллективаш:

Нохч-ГІалгІай гІишлош еча управлене,
Ленина орден лелаеча № 7 йолча специализировании треста Грозненски монтажни управлене,
«Союзавтоматстром» Ерригсоюзни Іилма-производственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни завода.

ШоллагІа моттиг а хьожаеш КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш сийлен Улга тІа яха коллективаш:

«Чечингсельстрой треста,
«Чечено-Ингушводстрой» гІишлош еча управлене ПМК-5,
мехкарьера.

кхоалагІа моттиг а хьожаеш КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом а луш сийлен Улга тІа яккха коллектив:

«Союзпромэкскавация» треста Грозненски специализировании гІишлон-монтажни управлене.

Нов. К. Г. ГЛАЗУНОВАНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГІИШЛОНХО ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

ГІишлош хьалъеча дика гІулакхаш карагІдувларах а общественни вахаре хьинаро дакъа лацарах а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни гІишлонхо яха сийлен цІи лойла **Глазунова** Клавдия Григорьевнана — «Чечингавтодор» яхача Нохч-ГІалгІай автомобильни наькъаш дехкачеи цара эксплуатаци ечеи управлене начальника заместитела.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1979 шу 17 июль.

ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

АЙЛУ ПАРТГРУППА ХЬИНАР

Дукха ха йоццаш балха ди йисте дальча цIеча уголоке хьагулбелар «Красный молот» завода мехкдаьтта-аппаратурни цеха хьалхарча участкера коммунисташ. Сих в ца луш шоай моттигашка Iо а хувшаш фуь-малид яхаш хаттараш ду цар. Тахан беххтокхаме ди да царна: мехкдаьтта-аппаратурни цеха хьалхарча участка партгруппо бIарччача шера ше баьча балхах отчет лу.

Партгрупорга Двоценко Юрий Михайловича аьлар:

— Мехкдаьтта-аппаратурни цеха вай хьалхарча участке болх беш итт коммунист ва: бархI болхлой виъ — инженерно-технически балхахои. Уж берригаш а смении заданеш тIехххоачаш а еш, производстве хьалхе дела еш хьабоагIа. ХIаьта электросварщица Умалатова Саьжа цхьайттлагIча пятилетка чотах болх беш я.

Дика а кеташ белгалдакха безам боагIа, дIахо дувц докладчико, ший балха тIа доккха толамаш дахарахи общественни вахаре хьинаре дакъа лацарахи Саги Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла хержа хилар. Цунна оцнай Ленински комсомола лауреат яха сийлен цIи. Къоначa болхлочо шоллагIа йола професси караерзаяьй — электрошлакови сварка е а Iомаенкай. ПТУ а яьнка заводе балха хьаухача нагирхой тешшаме хьехамча а хиина дIаяттай из.

Отчет еча шеьагIа КПСС членалла хьанийцай С. Умалатован сварщик А. Зайцевн. А. Зайцева ше КПСС членалла кондидат а волаш аьккхача хина балха а общественни вахаре а ший хьинар тойтад. Цо новкъостал а деш специальность караерзаяьй заводерча дукхача къоначa болхлоша. ХIанз а иш сагi ва цо говзал Iомеш.

Хоастабе мегиргболаш, дина къахьегаш дукха коммунисташ ба вай участке. Царех ва къахьегама ветеран Кузьмин Василий Терентьевич, коммунисташ Макаров, Щербаков, Мазуркевич, Деменко.

ХIаьта хилахетар деш а моттигаш нийсъенний участке. Къона коммунист Гиналоменна балха ухаш дукхаза а бIаргавайнав. Цуи гIулакхаш дийцад партгруппе, бригадии собране, новкъосташа критика яьй. Тоалургво яьнка деш деннад цо. Хано хьахьоккхаргда из ший дела да хиннавий. Коммунист хила везача тайпара хиннавац Вукань Виктор а. Бригада совето цхьаболча наха лохъяь хиина разрядаш бокъо а йоацаш шийгара лиххьяй цо.

ХьалхагIа участко хIара бетта план кхоачашъеш хиннале а, отчет еча шера цехе а заводе а аьржа хиннача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхиазар.

— Цун бахьан да, — аьлар пресешка къамаьл даьча бригадира В. Клименкос, — балхе нерте уьттаеш хиннар дуккхьал план мара ца тиниилта. ХIанз миччa бесса кхоачацгъяь а план тилла тоьам болаш дац. Из кхетаде деза участкерча берригача коммунисташа. Вай цхьа барт болаш коллентив вIа, цагIйоллалца телхаергья къахьегама дисциплина, брак а травматизм а хургьи балхе тIа.

Нов. Клименкос къаьстта белгалдаьккхар КПСС ЦК «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» болча соцамо дIадехар диззa кхоачаидойя, болх оьлангара тоалургхилар. ДукхагIа хургья, — аьлар цо, — рационализаторски предложенеш, электроэнерге, материалий, хин, газа, кислорода, кхыдолчун кхом бе Iомалургда.

Собране хиннача дукхагIа болча коммунисташа къамаьлаш дир. Хьалха хиннача бригадира леладу харцахьа дола гIулакхаш шоай ханнахьа бIарги да дайнача партгрупоргех Двоценколи нохкагIа волча мастерах Демешкоси бехк баьккхар коммуниста Мазуркевич Игора. Критика а самокритика а нийса ца хилар белгало я из хIама найсделир, аьлар цо.

Пайда ца яцаш йисача торовех дийцар коммунисташи, Зайцевеи Шкалов.

Нов. Кузьмина партгруппа собранеш каст-каста кулга дика гIулакх да, аьлар. Амма, хIара сагаца къаьсткъаьста болх кIезига бу.

— Масала, — йоахар цо, — каст-каста баьцададарашта оасар де совхозашка ух вай. ТIаккха вай коммунистапа-агитаторашa нах кхетарг а болаш дIабовзийтий цу мероприяте лоархIам. Хайтац. Деррига а болхлой инициатива йоа а еш, илхха приказа низаца дайта гIертилга нийса дац. Баьб алийта и ца беш, наьха хьинар, сакхетам лакхбергболаш, цIенхаштта тоабе беза идеологически болх.

Участке шоаш дьахача толамех дийца ца Iеш, дукхагIа даькъе даьза дисарех, дезарех дар собране дьь къамаьлаш.

Къахьегама оасарле лакхъе езилгах, арахецача продукце дикал лакхъяра къовсам лоаттабе безилгах цIенхаштта дийцар коммунисташа.

Партгруппа болх моге а баь, коммунисташа партгрупоргалла юха а хержар сварщикий воккхагIа вола мастер нов. Ю. М. Двоценко.

К. ТИМОФЕЕВ.

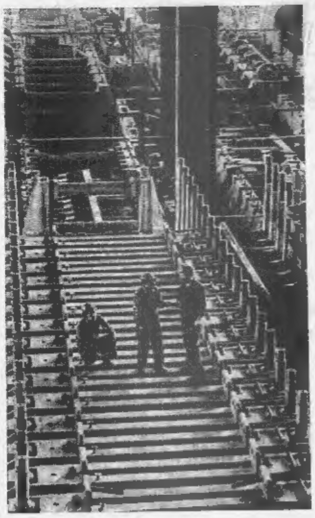

ВОЛОГОДСКИ ОБЛАСТЬ. Череповецки металлургически завода кислородно-конверторни цеха комплекса хьалхера аргIа — кастта хьалбаь бала беле гIирс. ХIанз вIашагIйоххаш литт заготовкашта хадданза литье еш йола хьалхарех шоллагIеи машинаш. Шера ши миллион тонн болат тергда мехка эттаре йоккхагIа болча комплексо.

Кердача производства шийла чулоац ши конвертор, заготовкашта хадданза литье еш йола отделенеш, славаш кийчъю участок, кислородни [illegible].

СУРТА ТIА: вIашагIйоллаш литт заготовкашта хадданза литье еш йола эттаре хьалхара машин.

С. МЕТЕЛИЦА сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВЕТАШИ ВАХАРИ

КарагIдаьнначох кхоачамбергбац

Укх ханналца тхо халкъа депутатий Дошлакъий-Юрта Совето эттаре тIехьара моттиг йоахар районе дерригача хьонхамашта: шура, даьтта, тха пачхахьалкхенга доахкара. Кхыча лостамегIа беш бола болх а белгалбоалаш бацар. Совета массаьарча комиссеша, исполкомо чакхдоаха организаторски а массово-политически а гIулакхаш хайра пайда боалаш дацар.

Дукха ха йоаццаш дика кхаь хазар юртахошта, тхона — депутаташта. Карарча шера хьалхарча квартале пачхахьалкхенга дулх, шура, тха дохкара даькъе яьча социалистически яхьа итогегIа тха юртсовето районе кхоалегIа моттиг яьккхай.

Юрта хIона 71 депутат ва Болх беш Совете 5 массаьара комиссеш я. Уж толамаш даькхад юрта Совета депутаташа, комиссеша, председатела нов. Цороевеи секретара нов. Евлоевеи дика болх бар бахьан долаш. Укх тIеххьарча хана плана тIа белгалъяьча хана е баьннаб тханцига сессеш, сьодаш, исполкома заседанеш. ХIара депутат ва цоьй къаьстта гIулакх тIо а дилла, из кхоачандеш. Царех дукхагIчар хьинаре тIо ду исполкома сессеш сьодаш гульъоре кийчо еча хана. ХIаьта уж чакхйоахача хана маьхера предложенеш тел. сессешна тIайийа решенеш хоадам болашагIа хиннаи.

Шай округе собранеш а еш, хIара депутат хан-ханнахьа харжархошта хьалхашка отчеташ телаш хулга хьадех исполкомо. Из шоаш деча хана наха хетараш, цар хьашташ дукхагIа теркалде, цар заявленеш, жалобаш техка болабеннаб уж.

Цул совгIа, укх денoшка наха юкъе кхетам белара болх а цIенхаштта тоабе гIерт юрта Совета исполком, цул кулгалхой. Из болх боккхача лоархIаме болга дика хьахьекхад дукха ха йоаццаш КПСС Централии Комитето «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» лаьца баьча соцам тIа.

Исполком укх тIеххьарча шерашка хадданза тIахьожам а лоаттабеш, дикагIа доал деьлний школай, тикай, медпунктай, библиотекай балха. Юртсовет чIоагIа бувзам болаш я совхозаца, дарбаш деча пунктаца, техникумаца. Цар кулгалхоши наг-наггахьа сессешка отчеташ ю шоай коллективай балха гIулакхех лаьца. Комиссей дукхагIа болча председателаша шоай балха беххтокхам айбаьб. Юрта дика бовзаш а лоархIаш а ба тха депутаташ: Мальсагов Ваха, Оздоева Мовлаткан, Сагова Дунай, Албогачиев Салман, иштта кхыбараш а.

Берригаш а низ тIабахийта, хьинар кхы а айдаь, ма йотта кхоачамбоацараш дIадахаро оарцагIбоале тхоай балха толамаш совдоахаргда, тIаьхха районе хьалхара моттиг яккха а хьонаргда тхо.

Укх денoшка къаьстта уйла тIаьхийтай исполкомо, цуи комиссеша наха кхетам балара болх беркате хургболча тайпара вIаштIехьбаккхара, парте а правительства а политика юртахошта дIайовзийтаре, иттлагIча пятилеткa дьналагIча шера хьалхашка латта декхараш кхоачашдара уж тIахьехара.

Р. САГОВ,
халкъа депутатий Дошлакъий-Юрта Совета депутат.

Керттерчоа тIаухийт уйла

Республикерча промышленни, транспортни, гIишлошъеча, культура, кхыча предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча партийни группашка дIахьош я отчетно-хоржамий собранеш. Цига кертерча дакъе терхам тIаухийт производственни планаши социалистически декхараши кхоачашдара. кунца цхьана дувц «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» КПСС ЦК тIайийцача соцамо оттадаь декхараш кхоачашдара де дезараш.

Из болх лакхо идейно-политически боарам а болаш чакхбоаьекхарi ба город Грозне а. Укхаза йолча 1113 партийни группах ахаяел совгIа йолчар цу тайпара собранеш яьй. Царех цаI хилар «Электроприбор» завода № 4 йолча цеха ремонтни участке а. Цигача къахьлаш даьча болхлоша дийцар шоай участке болх тоабара дешаш. Слесараш Ш. Кулешовы, Гуцина, Бутаева, кхычар белгалдаьккхар, профтехучилища чакх а яьнка шоаш болча производстве балха уьттача кагирхоита опыт дIаялара хьехамчаша тоьам болаш гIулакх ца делга, социалистически яхь шерагIа йоаржае езилга, хьалха тIайийца соцамаш шоай ханнахьа кхоачашдара боагIаш бола тIахьожам ца лоаттабелга.

Иштта собранеш чакхъяьлар «Красный молот», Ленина цIерагIча, Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача заводашкарча, «Чечингражданпроект» институтерча, дукха кхыйолча партийни группашка.

А. АЛИЕВ.

№ 14 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

«Яхь — шерра дIайоваий таI» — цу редакционни статьяца хьаьллалу КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» аргIанара, 14-гIа номер. Цу тIа декхараш оттаду пятилетка дьалагIча шера шоллагIча ах шера къахьегама яхь йоаржанраи из беррига болх идеологически Iалашбараи.

Блокнота тIарча «КПСС ЦК соцам кхоачаш а беш» яхача рубрикаш а кIал — КПСС Старопромысловски райкома секретара Л. Недельковай «Политически агитаци чIоагIъю оаха» яха статья.

«Ядерни герзаш сихдаь хьадела юхадетташ йола йоккха акт» яхача рубрикана кIал и стратегически тIалаттара герзашта—ОСВ-2 — доазув оттадарех долча Договора кулгаш яздарца дувзаденна ергйолча беседай политинформацейн «Машарен кхоккам кIаьдбе ра гIулакха юкъе лаьца доккха дакъа» яха примерни тематикеи «Дерригача адамий дукъа» яха В. Кузнецова статьяи.

6 августа — машинная къахочун Ерригсоккне ди. Цу дезача денна хетаь блокнота тIа непа тох Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грознецки отделене начальника Л. Пюхало «Болата наькъий къахьегамхой» яха статья.

«Агитаце практика» яхача рубрикана кIал номер тIа я Наурски района Ленина цIерагIча колхоза партийни организаце агитатора К. Акбердиева болх бувцаш йола «Дешарца а ше дакъа лоацаш а» яха Н. Калинина корреспонденци.

Дунен халкъашта юкъерча бера шерах лаьца ергйолча беседашта лаьрхIа «СССР-е берий ираза еш йола йоакхо» яхаш цифрай фактай шерра подборка я «Агитатора блокнота» тIа.

Атеиста долча новкъостала Iалмаи атеизма дешаех дола керда литература довзийт.

Кхоана—торговле болхлочун Ди

ШОАЙ БЕХКТОКХАМ КХЕТАБЕШ

Тиьна кхоь эзар сагаx латтача республика торговле балхахой отряда тIедиллад лоархIаме а беххтокхаме а декхар — бахача наьха хьаштанка хьекха арахеца дезача товарий боарам къоастабелгеи цул тIехьагIа уж нахага дIакхоачаделгеи. Цул совгIа, торговле болхлоши боча лоре а еш леладо мел эшачунца Iалашъяь йола торгови предприятеш, оборудовани, транспорт, кхыдола пачхахьалкхен рузкъа.

Балха эффективность а дикал а лакхъяра тIехьа шерра социалистически яхь йоаржаьча республика пачхахьалкхени кооперативни торговле балхахоша дика кхоачашдир пятилетка хьалхарча кхаь шера декхараш. Цу юкъа товарооборота боарам айбеннаб 15,4 процент, планал совгIа бахача нахага дехкад 86,3 миллион сома маькха товараш. Алхха дIадахача цхьан шера пачхахьалкхени кооперативни торговле гIолла дехкад 649159 эзар сома маьха товараш, цу даькъе планал совгIа 5 миллион гаргга сома маьха а доххаш. Республика торговле предприятешна шерра баьржаб коммунистически хьисапе къахьегара тIехьара болам. Цунна юкъе дакъа лоацаш ва 1200 гаргга саги 880 бригадеи. Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи дахара тIехьа къовсам лоаттабу 59 предприятеи организацеи.

Вай халкъа хьалхашкара шоай беххтокхам кхетабеши шоай граждански декхар диззa кхоачаидеши къахьег дукхача коллективаша. Царех я Грозненски горпищеторга, Грозненски универмага, «Чеченингушводстрой» управлене ОРС-а, кхыйола коллективаш. ДIадахача шера горпищеторго розничии товарооборота план кхоачашдир 109 процент. планагIа лаьрхIачул совгIа бахача нахага 1,5 миллион сом гаргга мах бола товараш дехкар. Иштта цунна шоаза елар РСФСР торговле министерстваи пачхахьалкхен торговлен потребительски кооперацеи балхахой профсоюза ЦК карара кара тела ЦIе байракх. Дика къахьег цу коллективо карарча шера а.

Торговле балхахоша хадданза лакхъю бахача наха гIулакх дара культура, самообслуживани, хьалхе а заказаш хьанйделга, нах бахача товараш дIакхаьхьар сацна йола толашагIйола формаш балха юкъехувл.

ТIеххьарча шерашка дикка лакхбеннаб торговле а общественни кхачан а балхахоша идейно - политически нравственни кхетам балара балха боарам. Вайнга кIезига бац шоай болх хьаьнала а цIена а беш бола, социалистически доалахье боча лоравеши ийдархошта юкъе шоай сий даьккхам нах. Кхычарна хьокхам а тележа къахьег, масала, Грозненски универмага секце заведующе, РСФСР торговле заслуженни балхахо йолча Тютикова Верa Ивановнас, Аргунски горпо тика заведующе, РСФСР торговле заслуженни балхахочо Темирсултанов Абдул-Геви Бетирсултановича, Гудермесски смешторга тика заведующе Машукаева Зоя Мустафаевнас, «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а тика йоккхагIйолча продавеца Точиева Iалаудина Лидас, Грозненски горкоопторга тика йоккхагIйолча продавеца, Нохч - ГIалгIай АССР торговле заслуженни балхахочо Осташевская Мария Николаевнас, Грозненски горпищеторга тика отдела заведующе Хикаева Зинас, дукхача кхычар.

Цхьабакъда, цIей дезде кийчлуш а белгал ца доаккхаш дита йиш яц. торговлерча балха тIа кулга цIена боаца, пачхахьалкхен рузкъах бакхаш баха уйла йола нах а нийсулга. Цхьаццанахьа ма боагIа тIахьожам ца хилар бахьан долаш шоай бIеха гIулакхаш леладе аьттув боал цар. Уж санна бола нах торговлена юкъе ца битарца цхьана торгови предприятеи партийни, общественни организацеша хадданза йоакхо ю кхетам белара болх чIоагIбара, хIара коллектива болх цIена ца бу нах лоаргбоаца хьалаш хьадара. Цу гIулакха чакхдоаx КПСС ЦК «Идеологически, политико - кхетама болх дIахо тоабарах» болча соцамо дIадехараш. Министерства кулгалхоша, партийни общественни организацеша хадданза хьадех моллагIча гIулакха тIа волча балхахочо социалистически доалахье боча лорарна, наьха хьашташ дика кхоачашдара масал шийгара хьагойтар.

Парте XXV съезда, цул тIехьагIарча КПСС ЦК Пленумий решенеша торгови предприятей кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийле ю тIехьа тIайоагIача хана а балха эффективности дикали лакхъе. Цунга хьежжа республика торговле хIара балхахо шийх тийша шийга хьаденнача гIулакха беххтокхам кхетабеш, юкъарчал доацаш бахача наьха хьашташ диззагIа кхоачашдара тIехьа лоаттабеча къовсама юкъе дакъа лоацаш хила веза.

Пачхахьалкхен тешам бенна нах ба тха отрасле къахьегараш. Цудукха массаза а цу тешамах доккхал деш, юкъара бернат лорадеш хила беза торговле балхахой. Шеко яц. Нохч - ГIалгIайчен торговле балхахоша шоашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдергхиларах.

Ж. ЕВЛОЕВ,
Нохч - ГIалгIай АССР торговле министра заместитель.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТ

«Грознефть» объединенерча болхлой Iалашон управлене кIезига яц шоай планаш кхоачашъяь ца Iеш тIехкхоачашъю а торговлен общественни кхачани предприятеш. Иштачарех я «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а коллектив. Къаьстта дика белгалбаьннаб укхаза № 15 йолча тика (зав. Р. Ю. Ведзижева) балхахой. Товарооборота план шоллагIча квартале цар кхоачашъяьй 105,2 процент.

Яхье иштта дика толамаш доах № 28 йолча тика (зав. Ф. Х. Булгучева) коллективо а. Ийдархоша чIоагIа сий деш я цига болх беш йола продавец Р. М. Белхароева.

Укх карарча шера дика белгалъяьннай «Старогрознефть» НГДУ ОРС-а торгови предприятеш а.

Е. МАЛОВ.
«За нефть» яхача газета балхахо.

Тика тIа хьакхаьча товарий накладнойшка хьежаш ягIар Льянова Махьмада Лиза цхьанне наIарах хIама тохача хана. Пурам а дийха, кабинете хьачуьяьлар кхона йоI.

— Со йолча еннай хьо? МалагIа гIулакх да Iа дехар? — хаттар тика заведующе.

— Шо долча болх ба дьйнадар соrа. Продавец хила безам ба са!

ЙоI Iо а хоаяь цунга хаттараш де йолаелар тика заведующи: «Масса класс яьккхай Iа? Комсомолка йий хьо? Продавеца болх аттачарех боацилга хой хьона?».

ЙоIо, Темиева Роза яр цун цIи, дерригача хаттарашта дизза жопаш делар. Цунна раьза а йолаш кадрай отделе хьожайир из заведующе.

— Цхьан хана аз санна ученица йолаш дIаболаберга Iа хьай никъ, — аьлар цо йоIага. — Балхах кхийтача зIамагIйола продавец йир сох, хIаьта техникум чакхъяьккхарах йола диплом хьанийцача, — йоккхагIйола продавец.

Йицъялаппар из кхачан продукташ йохкаш йола шоай тика Заводской районе аггара йоккхагIйола а «коммунистически къахьегама коллектив» яха сий доля цIи цо лелаелга а Розайга дIаяла. Ца оалаш дитар Махьмада Лизас ший къахьегамах шийна «Знак Почета» орден сийлга.

Массеxк ди даьлча балха хьаера Темиева Роза. ГIадъяхар из шийн хьехамча Махьмада Лиза хургйолга шийна хайча. Из дийъ шу хьалха хиика хIама да. ХIаьта хIанз Роза балхах дика кхийтта продавец я, кооперативни техникуме заочно дешаш я. Ийдархошкара шийна тIехь баркал доляш къахьег цо.

Тика тIа кхы а ба къонабарий хьехамчаш. Царех я заведующе заместитель Лещук Валентина Васильевна, продавец Куденко Прасковья Васильевна. Царех хьалхаръяр Ялхароева Хадшата хьехамча я, хIаьта шоллагIъяр Заурбекова Минат болх бе Iомаеш я.

...Заводской районерча Индустриальни улицагIа латтача нах бахача цIен хьалхарча этаже дIанийсъенний «Грознефтеоргсинтез» объединено ОРС-а № 7 йола из тика. Укхаза массаза а дукха нах хул. Аьлча кхоачам ба, хIара бетта 90 эзар сом совгIа маьха товараш тико дохкилга. Шера цхьа миллион совгIа ахча хул цунах.

С. ВОРОНИН.

ШИЙ ЦIИ БАКЪЪЮ

Дукха ха яц г. Назране шоэза вIаштIардаьча хоэача цIогIа дIайийсъенна № 1 йола универмаг хьайийлла. Района къахьегамхошта доккха совгIат хилар цу кердача торгови предприятех.

Цига болх беш бола нах шахьание а дела ийдархой хьаштаи довза а уж шоай ма хулла кхоачанде а гIерташ хьабоагIа. Цудукха укхаза массаза а дукха нах хул цхьацца хIама эца баьхке. Цунга хьежжа пачхахьалкхен планаш дикагIа кхоачашъяь хьабоагIа универмага коллектив.

СУРТА ТIА: ийдархошца Iимерза хиларца, шоай болх безарца белгалбаьннаб кIадаш дохкача отделе болх беш бола къона продавщицаш (аьрдехьара аьттехьа) Толдиева Лемках Арсельгова Iашати.

И. ПЛИЕВА сурт.

Кердадараш юкъекхувлаш

Ермоловски леспромхоза чуйоагIа организацеш я Нохч-ГIалгIай республикерча Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски, Советски, Ведински, Грозненски районашка. Цу хьун боахаме я шиа мастерской, кхоь хьу чакхйоаха цех, кхыяраш. Цар арахеца продукци тайп-тайпара я: мебельни мульхальнии оатхалаш тари яьшкаш, ийна тоха паркет, дагарий Iаьарт, кухонни уггаш...

Болхлой къахьегама хьалаш тоадара, къахьегама овсарле лакхъяра, арахеца продукци дукхагIеи цунга дIаводар кIезигагIеи хилийтара леспромхозе иттлагIча пятилетке дукхи балхаш даьд керда техникеи дикагIйола технологии производствана юкъехухьаш. ХIара шера леспромхозе уьттаю керда техника производствана юкъекхувлара йола план, предприяте нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадахара йола мероприятеш белгалйоах. ИттлагIча пятилеткагIа Урус-Мартане хьал а яь болх бе йолаялийтай шера кхо миллион кубически метр мебельни заготовкаш арахецаш йола цех. Укхаза латташ мел яр керда оборудовани я, кулгашца деча дерригача балхашта механизаци яьй. Цехера къахьегам Iалмаи лара тIа вIаштIехьбаккхийтара йола проект оттаь йоалаш латт. Иштта Урус-Мартане лурпох хьалья а яьккха болх бе йолаялийтай паркет арахецаш йола цех. Шера 20 эзар квадратни метр паркет кийчъю цеха коллективо. Иштта укхаза укх пятилеткагIа болх бе йолаеннай сувенирии цех, цига хьаю бахача наха чIоагIо хоатташи дика дIаэцаша йола культурно-бытовой гIулакхашта лаьрхIа изделеш.

ИттлагIа пятилетка чIоагIа беркате хиннай леспромхоза. Лакхе цIерааш яьха керда цехаш хьальярал совгIа реконструкци яьй Предгорненски лесничестверча ширпотреба цеха, кхычахьа а болх бе йолаялийтай керда участкаш. Цох боккха пайда баьннаб леспромхоза. Пятилетка йолаеннача хана хиннача къахьегама овсарле 5,9 процент лакхъеннай хIаннале а. хIара болхлочоа лаьрхIача тIаьккийтта керда оборудовани 149 сом мах болаш я, кулгашца деча халача балхашта 25 процент дукхагIа механизаци яьй.

Леспромхозе вIашагIа а елла болх беш я къахьегам Iалмаи лара тIа вIаштIехьбаккхара йола группа. Цу гIулакха тIаерзаяь херх а хьоккхаш ардакх ноаккхачеи хьу чакхйоахачеи цехе чакхъяккха лаьрхIар 31 мероприяти я. Царех 29 мероприяти хIанзалекха чакхъяьккхай. НОТ эрига мероприятеш чакхъяьхача планагIа къахьегама овсарле 17,6 процент мара лакхъяла ца езаш хиннача, производствана юкъейихьача 29 мероприяте цеха коллектива къахьегама оасарле 20,6 процент лакхъяьй. Уж мероприятеш юкъейоаладарах кхычахьа балха ваха йиш йолаш мукъаваьннав ялх болхло. НОТ-а планагIа юкъе мел кхувла мероприятеш тIаерзояь я цехе нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадахара.

Ермоловски леспромхозе вIашагIа а елла болх беш я ВОИР-а общество. 30 сагах я из. Цо а доккха новкъоста ду хьун боахама производственни технико-экономически хьокхамаш тоадара. ВОИР-а общества членаша пайда нибу Iилма-технически информацех, шоаш чакхйоаха мероприятеш цар тIаерзаяьй къахьегам аттача бакхара а къахьегама овсарле лакхъяра а. Укх шера цар кийч а яь производствана юкъейоалальча 32 рационализаторски предложеце шера хьун боахама беш бола пайда 48 эзар сом да.

Бригадни методагIа болх бара керда формаш а юкъекхувла йолаьй укхаза. Хьу дIаувзаш бола шофераш, трелевочни тракторий трактористаш, станочникаш цу кердача методагIа болх бе болабеннаб. Из кердадар балха юкъедоаладарах тIа-тIа тоалуш латт кердача методагIа болх бе йолаеннача коллективай производственни технико-экономически хьокхамаш. Леспромхозе чIоагIа йоакхо ю социалистически яхь кхетамца вIаштIехьяккхара, цунна кулгалдар тоадара. Хан-ханнахьа производственни участкашка бригадашка, собранеш а еш итогаш ю социалистически яхье баьннараша даьхача толамий. Социалистически яхье баьннараша даьхача толамий. Социалистически яхьа итогашка иштта ханханнахьа хьеж профсоюза рабочкома заседане. Яхье хьалхара моттиг яьккхача коллективана лу леспромхоза карара кара тела ЦIе байракхи ахчан премии.

Иштта къахьегам вIаштIехьбаккхарах хьу тедара, цунна гIулакх дара, керда гаьнаш дIайоагIара ях бетта план тIехкхоачашъяьй. Берий мебель кийчъяра пачхахьалкхен план 105,5 проценти ширпотреба товараш арахецара задани 112,2 проценти кхоачашъяьй леспромхоза болхлоша. Товарни продукци арахецара план 102,9 проценти продукци маькала яккхара план 100,3 проценти кхоачашъяьй. ДогIаш делхаш наькъаш деха хиларца хьу хьаарозара план кхоачашъяьяц.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьннай нов. Алматов керте латтача цеха коллектив. Цунга я леспромхоза карара кара тела ЦIе байракх. Иштта хьинаре къа а хьегаш башха-дика толамаш доахаш я А. Турпалов керте латтача Урус-Мартановски цеха коллектив, нов. Сосламбекова кулгалдеча Рошничински лесничества коллектив. Шоай новкъосташта хьокхам а телаш, хьинаре къа а хьегаш, социалистически яхье котбаьннарех лоархIаш ба шофераш Ш. Байсаров, А. Ибрагимов, Ш. Ахмадов, М. Ацаев, Х.-М. Хамзаев, Х. Лорсанов, трактористаш В. Пежаев, Э. Белискаев, станочницаш З. Чагаева Л. Эльмурзаева, Я. Ахмадова, Н. Арсемикова, сектор-щица М. Магомадова, кхы дукххабараш а.

ИттлагIча пятилетка дьъналагIча шера плани тIайийца социалистически декхараши толамца кхоачаши тIеххкхоачаши дергхиларах бIуьенна я Ермоловски леспромхоза коллектив.

Я. ЦУЕВ,
тха штате воаца корр.

ЛЕРХIАЧУНГА—ЦХЬАН МУГIАРЕ А ЛАТТАШ

1979 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА ВЕЖАРАШХА ЙОЛЧА АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАШТА ЮКЪЕРЧА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ИТОГАШ ЯЬЙ

ИТТЛАГIЧА пятилетка дикълагIча шера хьалхара ах шу чаккхдаьннад. Къилбаседа Кавказерча яхье яьннача автономни республикай къахьегамхошта из юкъ белгальъялар экономически социальни дегIаахара даькъе керда къахьегама толамаш дахарца. Отчетни даннеша хьахьоккхаш ма хиллара, 1979 шера хьалхарча ах шера ерригa керттера заданеш кхоачаши тIеххкхоачаши яьй.

Массаза а санна, боахамий ерригача участкай балха тIа чIоагIа йоакхо яьй юкъарча производства эффективность лаккхъяра, тIанйца социалистически декхараш кхоачаши тIеххкхоачаши дара, боахама ерригача участкашкара балха дикал лаккхъяра, гуча а доахаш кердача кхоачамех пайда ийбара.

Къахьегаме къовсам а лоаттабеш, вежарашха дола новкъостал даро гIо а даьд, хIанз деш а да яхье яьннача республикай къахьегамхошта хьалхашка латта деххараш царга толамца кхоачашдайтара.

Промышленность

Яхье яьннача республикай индустри дегIаккхувлача керда коталонаш яьхий.

Промышленноста болххой къахьегама низий керттера итог я ерригача республикашa продукци маьхала яккхара хьалхарча ах шера план кхоачашъяр, арахеца продукци дегIаар а дикагIа хилийтар а, Iилма-техническии прогресси «ТIехьабусараш боацаш бе болх» аха ростовчаний болами юкъебоелабар.

Ах шера планаш соагIа вежарашха йолча республикай къахьегамхоша мехка дIаденнад дукха моххдаьттен газ, метал, машинеш, оборудовани, халкъа эша дукха товараш.

Хьалхарча ах шера дукхагIа пайда луш къахьийгар Нохч-ГIалгIайчен производственни коллективаша, дукхагIа хьа мел яь продукци тIакхийттай къахьегама оасарле лаккхъяра чотах, из хьоккхам Къилбаседа-ХIирий, Черкесий-Балкхарой, Дагестана индустре болххой лохагIа ба вай республикерчул.

Арахеца продукци дукхагIа хилийтара дакъе дикагIа хьоккхамаш даьхад Дагестански Нохч-ГIалгIайн АССР. ТIехьабусараш боацаш ах шера програмна кхоачашъяьй Дагестански АССР промышленноста болхлоша. Вай республике план кхоачаш ца еш йисар цхьа предприяти — цементни завод я.

ИттлагIча пятилетка дикълагIча шера стоалагIа ах шу дIадоладаьча производственни коллективаша шерех бIарччача пятилеткан планах ханал хьалха кхоачашъяра тIадерзадаь практически балхаш ду, дукхагIа пайде ийбу материальни къахьегамех ресурсех, массайолча участкашкара болх дикагIа вIаштIехьбаьккхаб, дисциплина чIоагIъяьй.

1979 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ПЛАН ПРОМЫШЛЕННОСТО КХОАЧАШЪЯР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Продукци маьхала яккхара план кхоачашъяр	101,8	101,5	109	103
Соахка цу юкъа хинначунца нийсйича	105,2	104,5	104	112,6
Соахка ах шера хинначунца нийсйича тIакхийтта валовни продукци	105,3	104,9	104	112,6
Къахьегама оасарле лаккхъяра план кхоачашъяр	100,6	100,6	99,1	100,3
Соахка ах шера хинначунца нийсйича дегIаена къахьегама оасарле	105,4	104,3	102	108,6
Промышленни предприятеш	128	140	115	185
Царех продукци маьхала яккхара план кхоачаш ца яьраш	1	4	2	—

Юрта боахам

1979 шера хьалхарча ах шера автономни республикай къахьегамхоша шоай къахьегама кхаш тIадерзадаьдар КПСС XXV съездов КПСС ЦК июльски ноябрьски (1978 ш.) Пленумашка хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара. Къаьстта чIоагIа терко яьй шоай ханнахьа дикан юртбоахама белхаш чаккхдахара, хьайбай продукташ дукхагIа яхара, планаши тIанйца социалистически декхараши кхоачашдара.

ХIанз колхозашки совхозашки хьашкара ялат чуаца да. Йоккъал оттарца дувзадена хаоттама хьалаш къаьстта во хинна дале а, юрта боахама болхлоша хьинаре къахьегарах турахъа дIайийна ялата культураш во хьийнъаяц. 1979 шера 9 июлага Нохч-ГIалгIайчен боахамашка хьекха льнна ялата культураш 82 процент я. хьажкIаша дуген доваш. ХIара гектара тIара чуаца доле ялат 17 центнер соагIа да, дуккхача боахамашка цхьан гектара тIара чудакъе ялат 20 центнер соагIа да. Хоалдамболлаш дола дика хьоккхамаш даьхад хьайбай боахам дегIахувлача а. Соахка хьалхарча ах шера даьккхачул дукхагIа дулх даьккхад укх шера цу юкъа Нохч-ГIалгIай, Къилбаседа-ХIирий, Черсий-Балкхарой АССР боахамаша, масса а республике дукхагIа хиннад фуаш.

1979 шера хьалхарча ах шера масса а тайпа хьайбай продукташ яхара план кхоачашъяьй Нохч-ГIалгIайчен, Къилбаседа-ХIирий, Черсий-Балкхарой АССР боахамаша. Из нищтта дале а, хьайбай боахаме долаш да кхоачашбоацараш, соахка декхараш миссел доахаи деккадац Нохч-ГIалгIай, Черсий-Балкхарой, Дагестански АССР боахамаша, шура екхаац Дагестански АССР, фуаш деккадац Нохч-ГIалгIайн Черсий-Балкхаройн АССР боахамаша.

Дуккхача колхозашкен совхозашкен меда дегIаух дулх, шура, фуаш, тха диккар, хьайбай продуктивность хIаьз а лоха я, доахан довш, детта доахен Iаьхара дусаш моттигаш нийслу, цу деррига а вIаштIехьдаланйтац лаьрхIача бесса продукци яккха, зехьа продукци йоаеш моттигаш нийслу.

Юрташка бахача наха къаьстта чIоагIа йоакхо еш дар да тIадоагIача Iаьнгара доахан доахаргдола Iалашо яр. ХIара боахаме белгал а даьха чаккхдоахаш да кхоачамболлаш доакъар кийч а деш, доахан кIезиг на далийтаран хьайбай продуктивность лох ца яйтаран де дезарех.

1979 ШЕРА 1 ИЮЛАГА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ЯККХАР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
ДIадахача шера хьалхарча ах шерац нийсдича дулх даккхар	101	107	101	96
Ерригa яьккха шура соахкарчунца нийсдича	95	106	100,2	101,0
ХIара кхоабача Iетта лаьрхIача яьккха шура — килограмаш	1110	1270	1120	969
Соахка хьалхарча ах шераца нийсдича колхозашкен совхозашкен гулдаь котама фуаш	107	115	104	111,0

1979 ШЕРА 1 ИЮЛАГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ КИЙЧЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
1979 шера хьалхарча ах шера деррригача категорех долча боахамаша план кхоачашъяр (ихы тIаьхха задани а тIехьа дIалаьрхIача)				
дулх	109	103	106	105
шура	100,4	103	100,9	96
фуаш	108	134	101	117
Дерригача категорех долча боахамаша хьайбай продукци кийчъяра боарам дIадахача шера хьалхарча ах шерац нийсбича				
дулх	99,0	106	99	98
шура	100,3	105	100,4	99
фуаш	96	126	96	107

Капитальни гIишлошъяр

Производственни культурно-бытовой гIулакхашта йолчен дукхача объекташка гIишлои балхий йоакха програма чаккхъяьккхай вежарашка йолча республикай гIишлонхоша.

Хьалхарча ах шерара даьнеш вIашш нийсйича хьахьоккх балха тIа дикагIа хьоккхамаш Нохч-ГIалгIайчен гIишлонхоша даьхалга. Юкъарча капитальни вложеней боарама, нахе чубаха цIенош хьалдаре, къахьегама оасарле лаккхъяро, кхыча хьоккхамий хьалхарча ах шера план кхоачашъяьй цар.

Дика къахьегамо толамаш даьхад шоай балха тIа Черсий-Балкхарой, Къилбаседа-ХIирий, Дагестански АССР гIишлонхоша. Из нищтта дале а, цхьадолча хьоккхамашта хьалхарча ах шера план кхоачашъяьяц. Массаза а санна гIишлош хьалъеча дукхача объекташка дIа-хьа хьежаво материальни къахьегамех ресурсаш, моттигаш нийслу уж объекташ шоай ханнахьа эксплуатаце дIа на луш, гIишлои материалаш дехьа йоаеш, оборудовани болх ца беш латташ, гIишлонхой болх боацаш багIаш, из деррига а чIоагIа Iотакъоадрадеи гIишлошъеча организацей производственно боахама болха.

ИттлагIча пятилетка дикълагIча шера шоалагIа ах шу дIадоладаьча гIишлошъечара болхлоша чаккхдоахаш да шера йола йоакха програмех тIанйца социалистически декхараш кхоачашдаре, хаькъа боахама планашкIа лаьрхIа мел хинна объекташ эксплуатаце дIаккхара тIадерзадаь хьадда дола балхаш.

1979 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Централизованни капитальни вложеней юкъарча боарама план кхоачашъяр	102	88,4	98	95
Соахка цу юкъа хинначунца нийсйича	99	102,7	100,2	103
цу даькъе:				
ГIишлои-монтажни балхаш	93	93,7	95	90
Соахка цу юкъа хиннаучунца нийсдича	95	104,7	100,9	97
Наха чубаха цIенош хьалдеча дIайохийтача капитальни вложеней план кхоачашъяр	97	73,1	98	98
Соахка цу юкъа хинначунца нийсйича	97	84,7	106	104
Наха чубаха цIенош эксплуатаце дIадалара план кхоачашъяр	106	67,0	100,9	54
Соахка цу юкъа хиннаучунца нийсйича	175	117,9	105	61
Шоай низаца подрядни балхаш чаккхдахара план кхоачашъяр	104	99,6	96	94
Къахьегама оасарле лаккхъяра план кхоачашъяр	102	96,6	97	99,7
Соахка цу юкъа хиннаучунца нийсйича	108	100,3	[illegible]	102
1979 шера хьалхарча ах шера план кхоачаш ца яь гIишлои-монтажни организацеш	22	56	41	47

Торговли

1979 шера хьалхарча ах шера соахка хьалхарча ах шера хинначул розничии товарооборота боарам дегIабенай ерригача республикашка, дукхагIа дехкад промышленни кхачани товараш, торговле предприятей сеть шерьенай. Нохч-ГIалгIай АССР-е пачхьалкхени кооперативни торговле предприятей розничии товарооборота боарам, юкъаре кхача а тIехьа дIалаьрхIача, 1978 шера хьалхарча ах шера хиннача 4 процент лаккхбеннаб, юрташкара торговли сихагIа темпашца дегIаннхай, дегIаар 5 процент хиннад. Из нищтта дале а ах шера план кхоачашбаьцац торг «Гастронома», столовей треста, «Грознефтеоргсинтез», ОРС-а, кхы а цхьайолча мах беча организацеша. Эсала лел товарообороте моттигера ресурсаш, прогрессивни формаш балха юкъеккхувлаго, массанхьа а лаккхача боарама дац йидархоашта культурно гIулакх дела.

Халкъа боахама цу лоархIамеча даькъа болхлоша шоай ниваш тIадерзадаьд долаш дола кхоачашбоацараш дIадахара, 1979 шерах бIарччача иттлагIча пятилеткан планаш толамца кхоачаши тIеххкхоачаши яра.

1979 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ТОВАРООБОРОТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Пачхьалкхени кооперативни торговле розничии товарооборота план кхоачашъяр — ерригa а цу даькъе:	99,7	99,4	100,4	101,0
Розничии товарооборот	99,7	99,2	100,3	100,9
Юкъарча кхачан товарооборот	99,8	100,4	100,7	102,6

Бытовой гIулакхаш дар

Ерригача автономни республикай быта службе болхлоша кхоачашъяьй деррригача керттерча хьоккхамий ах шера план, дикка дукхагIа хилийтад бахача наха ду бытовой гIулакхаш дIадахача шера цу юкъа даьрел. ВIашш дахнеш нийсйича тушш ма хиллара, социалистически яхье дика хьоккхамаш даьхад Нохч-ГIалгIайчен службан бытен болхлоша. Цар шоай планаш тIеххкхоачаш а чъ, дикка дукхагIа хилийтад чакха ду бытовой гIулакхаш.

Халкъа боахама цу лоархIамеча даькъа балха тIа кIезига нийслац кхоачамбоацараш, кхоачашду балхъш во деш хилларах, шоай хананхьа заказаш кхоачаш ца дарах моттигаш нийслу мах леткъаш.

1979 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХАШ ДАРА ЮКЪАРЧА БОАРАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташа)

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Бытовой гIулакхаш дар	102	101,5	103	100,9
цу даькъе:				
городашка	101	101,0	102	100,5
юрташка	103	103,0	103	101,6
Соахка цу юкъа хиннаучунца нийсдича	113	104,9	109	108,0
цу даькъе:				
городашка	108	103,8	108	106,0
юрташка	123	108,2	109	113,0

Специалиста хьехамаш

ЛОРАДЕ ХЬАЙБАШ ФАШКАРГЕХ

Хьайбай продукци алсамъяккха йиш хулийтаргйолча факторех цаI а даьгIенашкарча фашкаргашцарча къовсама йола эффективни мероприятеш оттаа а яь чаккъяхар. Вай республика хьалашка хIара шера йIайкхача хаш хьайбаш цамогаш а деш, докхха зенаш лу цар боахамашта деттача доахана лу шура кIезигбеш а тоадалийта дIахийбарашта доалл тIаккхегилга юхадетташ а. Цудукьа даьгIенашкарча фашкаргашцев цар хьедеча пироплазмидозни лазарашцев къовсам лоаттабар тахан а тIехьа практически чаккхлахаза дергдоаца гIулакхаш да. Уж гIулакхаш лоархIаме а кхоачашдаьза дергдоацаш а хьлар хьагонт. вай республика хьалашка хулаш болча даьгIенашкарча 25 тайпарча фашкаргех доккхача а кагийча а доахах латташ 19 тайпара ярашки хиларон хIаьта царех 9—11 тайпара ярашца доахана а наха а кровопаразитарни а вирусни а лазараш дош хиларон.

Вейтадаккха дезаш да, республика ветеринарни службо дукха профилактически белхаш дар бахьан долаш доахан пироплазмидозах цамогаш хилар 1977 шераца нийсдича 1978 шера шозза таргга лоаденна хилар. Нищтта, нагахьа санна

ХIаьта а, даьгIенашкарча фашкаргаша хьедеча лазарех цамогаш хулча доахана дукхалга а пироплазмидозни лазараша деча экономически зенашка а хьежача, гIулакх дика латтац. Пироплазмидозах цамогаш хула доахан совдувлаш латт Шелковски, Наурски, Сунженски, Ачхой-Мартановски, Гудермесски районашкарча боахамий шурий-товарни фермашка. Цун бахьан да лакхе цIераш яьхача районий цхьадолча боахамий кулгалхошен специалисташен цу гIулакха бахийта беззача тайпара теркам тIа ца бохийтача, пироплазмидозана духьалара профилактически мероприятеш чакх ца йоахилга.

Цудукьа боахамий специалисташен кулгалхошен къаьстта теркам тIабахийта безаш дола хIама да уж пироплазмидозах цамогаш ца хилийтара доахана хан-хана нахье профилактически обработка яр.

ДаьгIенашкарча фашкаргашна а цар хьедеча пироплазмидозни лазарашца а лоаттабеча къовсама чIоагIа гIа лоархIаме да республикан ветеринарни специалисташа уж талаже дукха хьахулача хана прогноз оттаяр. Нищтта, вай республика хьалашка Iалаве фашкаргаш дукха хьа а хиле, хьайбаех шера кхозза лат: бIаьсти (апрель - май), аьхки (июль-август), гурахьа (сентябрь-октябрь). Цунца дукхадейна шера кхозза гучалетх пироплазмидозни лазараш хьайбашта юкъе.

Хьайбай фермай ветеринарни специалисташа цхьайкха дийза а дендалийта йиш яц, нагахьа санна доахана хIаьнзе а деза профилактически обработка ца йой. июль бетта дукха доахан пироплазмидозаха франсомеллезахь цамогаш хила зегаш хилар а хIаьта нищтта доахашна юкъе. Къаьстта а Шаьлэ района боахамашка. тейлериеза гучадала тарлуш хилар а Ветеринарни балхахоша терхалде деза нищтта доахан эттара дукхагIа цамогаш хула ха шера дерригача цамогаш хуларех 50—60 процентага кхоачаш дукхьал аьхки хулаш хилар. Пироплазмидозана дукхьала тешаме профилактика я хаьшаме ханнахьа доахана хлорофоса 1 процентни раствораца, общественни а наьха шоай доалахьара а деррига доахан чу а лоацаш, еш йола обработка.

Къаьстта теркам тIабахийта беза мехка пироплазмидоза хьаккъехьа цIенача областашкарен вналкарен 1978 шу чаккхдоалаш а карара шу доладенача хана а Грозненски, Шелковски, Наурски, Назрановски, Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, Сунженски, кхыча районий боахамашка доалдаьча дикача фуьх долча доахана. хIара аьнча уж хьайбаш аттагIа цамогаш хурга.

Нагахьа санна доахан тейлериозах цамогаш хилча деррригача доахана термометри ю, цамогаш дараш шоаш къастаду. вейхарна деррригнешта химиопрофилактика ю 50 процент нагахан хургйолаш кийчъяьча раствораца дозала 100 килограммана 6 миллиграм кхоачаргйолаш, пул совгIа, 10 процент сульфантрол хургйолаш кийчъяьча раствораца цхьаьна бежана 10 миллиграмм кхоачийтаи. Препараташ маьхаца тих. Эшаш хуле 25 ди даьлча цIаьхха а де деза дарба.

Цамогаш хиннарашта дарба дара могаеш я укх тайпара йола комбинированни метод: хьалхарча дийнахьа — дозала 100 килограммана 5 миллиграм кхоачаргйолаш азидина 7-процентни раствор тох, шоллагIча дийнахьа — лаьте белгалбаькхача боарамах нагахии, кхоалагIча дийнахьа — нищтта сульфантрол.

Лакхе йийцача методех пайда эцаро торо хулийтаргья боахамашта хула зенаш дикка юха а тохаш, цхьан - шин шера доахан пироплазмидозах цамогаш хула лоаде а даьгIенашкара фашкаргаш кIезигъе а.

Б. ДИКАЕВ,
НГI НИВС паразитологе отдела вокхагIаола Iилман балхахо, ветеринарий Iилмай кандидат.

22 июль—Халкъа Польша юхаоттаяь ди

Варшавски Нико — Котолон даьла. Пальски столицала юкъе Театральни майдан тIа дегIача цу памятнико хьахьонх гитлеровски тIаьрехоща варшаваьнаша лоаттабаь турпала къовсам.

ИАФ-ТАСС сурт.

РЕСПУБЛИКА БОАХА ГIА

Халкъа Польша тIом дIабаьнначул тIехьагIа дегIаахара аьалха еш деррига нийсдеш дола шу да 1950 шу. 1946-чен 1949-чен шерашта юкъера юкъ мехка дерригача къаман рузкъах 38 процент хIаракдаьча тIемо болхбаь боахам юха меттаоттабаь юкъ яр.

1950 шера дена ПНР къаман рузкъа кхозза гаргга тIаккхийттад. Доллача хIамал сихагIа дегIаннхай промышленность. Промышленни продукци арахецилга 19-зза алсамдаьннад цу юкъа. Из бахьан долаш аграрно-промышленни мохк хинна Польша промышленно-аграрни а хилла дIаэттай. Из чIоагIду къаман дохода структуро а: дIадахача шера 55 процент къаман доход промышленносто елар. 1950 шера алхха 26,9 процент мара ца еннача. Валовни промышленни продукци боарамга диллача дунен тIа 10-гIа моттиг я Польшага.

Къаьстта йоккха прогресс хиннай доагора, бийдала, материални керттерча тайпай производстве. ДIадахача шера ПНР хьаьь электроэнерги 116 миллиард киловатт-сахьат хилар. 1950 шера 9,4 мара ца хиннача. болат лоаладир — 19,3 миллион тонн (1950 шера — 2,5 миллион тонн), серни кислота производство — 3,3 миллион тонн (1950 шера — 0,3 миллион тонн), цемента производство — 22 миллион тонн (1950 шера 2,5 миллион тонн), мехкдаьтта чаккхдаьккхад 17 миллион тонн (1950 шера 0.7 тонн). Берригача йIовхал луча польски боахамаш кIийле йола кIор боаккхилга 156 процент дегIаденад, хIаьта укх шера 200 миллион тоннага кхаьчад. Тайпа кIор боаккхилга 1,6 миллион тоннагара шера 41 миллион тоннага кхоачаш дегIаденад цу шерашка. Поидаке оаххалаш йоахна керда моттигаш хьайийллачул тIехьагIа йоккхий капиталовложенеш яр бахьан долаш дукхи цIастеи серен даьккха йоалеинай Польша. ЦIаста производство 1950 шера хиннача 11 эзар тоннагара 332 эзар тоннага кхаьчай, хIаьта 1950 шера вIалла йоаккхаш а ца хиннача сера производство 5,1 миллион тоннага кхоач.

35 шера даьхача доккхагIа долча толамех цаI ба цхьадола доакъош тIом хинначул тIехьагIа мара хьа а ца деш йола машиностроени дегIаяр. Масалана йоалае йиш я дIадахача шера беррига лаьрхIача 742 эзар тонн мухь цхьа тIаботта йиш йола меmаш заказчикашка дIаккхийта немаш хьаду промышленность; шер-шера 8,5 миллион злотых маьха металлах хIамаш хьаю станокаш арахеца польски станкостроени. Доккхий толамаш даьхад автомобилаш хьеча: дIадахача шера арахийцай 325.7 эзар легковой машини 13,5 эзар автобусий, 1950 шера из даькъа вIалла долаш а дацар Польше. Дукха хIама ца эшаш ерригa цунна эшаш йола машинаш оборудовани лу тахан дай-мехка машиностроене халкъа боахами, хIаьта цу даькъе болх беш бараш 1,6 миллион саг ба, вешта аьлча берригача польски промышленносте болх беш болча наьх 30 процент.

Кховзткъе иттлагIча шорашка къаьстта сиха дегIаяхад хIанзарта ханарча экономике керттера доле производства доакъош. Масала, дIадахача шера арахийцача ЭВМ мах 1,6 миллиард злотых ба, хIаьта 1950 шера уж арахецилга кърадерзадаь а дацар.

КIоаргга хувцамаш хиннад Польша юрта боахаме. ДIадахача шера кхашка болх беш яр 515 эзар трактор (1950 шера 5 эзар), 25 эзар ялат чуеца комбайн (1950 шера — 20 эзар); цIенача элемента пересчет йича цхьан гектарега кхоача искусственни удобренеш 190 килограмм я (1950 шера — 15). Юрта боахаме хIанзарча ханара методаш юкъе йоалаяро торо хилийтай цхьан гектара тIара чудакъе ялат шозза совдаккха, шурий производство лаккхъенай юртбоахама деррригача лаьттай 100 гектара лоархIаш 35 эзар литрагара 86 эзар литрага кхоачаш.

Польша экономически дегIаахара гIо дир бахача наькъа вахара боарам цахаддаш дегIаахаро. 35 шера хьальяьй лхи миллион гаргга квартира. Тахан юкъерча статистически польски дезалге да йIаьххача ханна пайда ийбе йиш йола, 1950 шера а вIалла ца хиина, а геттара кIезига хиина предметаш. ХIара бIаь дезала 87 телевизори 87 холодильники кхоач тахан.

Къаьстта кертагIдаьккха деза просвещене боарам лаккха хилар. Йиза юкъера йоаца школаш йистейоахарех 96 процент гаргга бараш дIахо дешаш ба. Вузашка дешаш ва 490 эзар студент. бахача наькъа дукхалга диллача дунен тIа эггара лаккхагIа долча хьонхамех цаI ба из.

(Интерпресс-АПН).

Къахьегамхой уьнахцIенон йоакхо елга — деррагIа чаккхйоакхача Польски вIагIтехача болххой карте социально-экономически политикан дIахьадаргдоаца дакъя. ХIанз мехка карте тIаре ерригаш а — цхьан хана 200 эзар саг чуаца низ кхоачаш йола 38 санаторно-курортни база.

СУРТА ТIА: Бескидера курорт. Отпускаш шоай дехалашца укказа дIаккхуьь шахтераш.

ИАФ-ТАСС сурт.

1979 шу—Дунен халкъашта юкъера бера шу

Болгарера «Надежда» яха трио.
БТА — ТАСС сурт.

Бера шера хетаяь почтови маркаш

Дунен дукъахь мехкашка арахийнай Дунен халкъашта юкъерча бера шера хетаяь почтови маркаш. Укх деношка СССР бувзама министерства арахийна цу тайпара цхьа марка кхаьчай филателисташка. «1979 шу — Дунен халкъашта юкъера бера шу» яхача дакхе гIолла марка тIа даьча йоазонна кIал латт ши куп урагIдахийта бер, цунна гонахьа я зиза тежача бозлий ткъовронаш.

Филателистий коллекцешка дукха я соахка Артеке чакхъьнкхачи «Массаза а хилба малхІ» яхача Дунен халкъашта юкъерча берий фестиваля а берий бокъонаш пийдача кхалнахьа - юристий Дерриге дунен конгресса а хетаяь маркаш. Нериш-та хетаяь маркаш кхы а я вай мехка арахена кийчъеш.

Вай планета тIа тохнарча дийнахьа мошл, къел Іуьшаш, ьыпараш хьерчадеш 250 миллион гаргга бер да. ХIана а тIехьа дунен тайп-тайпарча мийнгашка хьувш долча тIехьаша боккийчар санна берий а сиполш дІакхухь. Шоий юртах цIера ала баьча гIаьрахонта ний кхайкаш йолча пIамига бер мархIа доаллача нахьа сурт диллад Вьетнама Демократически Республике арахийцача марка тIа. Палестинерчи тIемах байдда хьабьхнача Іарбашта хетаяь я Иордане арахийна, хьиккх саьргах хьа карто чулахнча лагерора бераш хьахьокаш йола марка. Гаьски почтови миниатюра сиймет я боккийчарна гIо деш довзна кхелета бераш. Цу маркаша чулаьцалц берашта дика вахар Іалашде тIертача детІадухача мехкашта хьалхашье литтича дунахьа проблемехь цхьанираш мара.

Цхьабакъде, цу тайпара маркаш масс а мехкашкахь арахецний. Лехача кориiош гIаргьаш уж Англе, США, Франце арахийцарашта юкъе. Цига теркалдаш капитализма дунен тIа лъарна сангетериям, деш дола духовни инзаш берий вахара Іатакъаш хилар.

П. МИНАЕВ.
ВОФ Нохч - ГIалгIай республикански отделение председатель.

СУРТА ТIА: Дунен халкъашта юкъерча бера шера хетаяь вай мехка арахийна марка.

«Промавтоматика» НПО радиомонтажникий Эррисоюзни конкурс хиакр укх деношка «Промавтоматика» Грозненска Ікилеінa - производствени «Объединене. Цига даьха лоадаш бер Москвера, Бакура, Краснодарера, Грознера, Омскера радиомонтажникаш. Конкурсе хьалхара моттиг лькхар Грознерча радиомонтажникас Щербакова Нинас, шолагIа моттиг лькхар Москверча Шеин Андрея, хIаьта кхоалагIа моттиг елар Краснодарерча Момотов Сергейна.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) радиомонтажникаш — хьье кетбьынараш С. Момотов, Н. Щербакова, А. Шеин.
В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Керда стихаш

Сейд ЧАХКИЕВ.

ДАЬХЕ

Йода хьо хийна къайкъайца деная,
Йода хьо ийца сийлахьа старт —
Турпала Даьхе, турпала деноша,
Турпалча наьха дегай из гарт.

БІаьсти яьнийй ара,
Яьнийй дег чу хIара,
Вай байракхий ала
Ди-тІехь къагаш латт.

Дунца даш зевац, хургьар хьо шийла,
Ленина яорте дІоахдир хьа дог,
Дерригa халкъаш, дегаш шоей дийлла,
Доллаш да хьоца, болкхаш шоей ког.
БІаьсти яьнийй ара,
Яьнийй дег чу хIара,
Вай байракхий ала
Ди-тІехь къагаш латт.

Бохаргбец вайна юкъера цІеккхаь
Ленина чІоагIбаь къамий из барт.
Йода хьо, Даьхе, дохк тІера даьккха,
Йода хьо ийца сийлахьа старт.

БІаьсти яьнийй ара,
Яьнийй дег чу хIара,
Вай байракхий ала
Ди-тІехь къагаш латт.

ИРАЗ

Шай нана ца йоазача бера [illegible] —
Цох ираз да мишта оал.
ТІом тІа да веина дисача бера ираз —
Цох ираз да мишта оал.

Йоаца, кхаш воаццача бера ираз —
Цох ираз да мишта оал.
Мохк а, цIа а доацача бера ираз —
Цох ираз да мишта оал.

Бакъде, ираз доле нах кхетте дукхаь болаш ба.
Шийца ираз доле сег, шо а дехкха ираз да.

БЕЗАМ

Ситтар седкъий, ва со тешаш,
Безамо хІаллад.
Безамо кхеллад вай беша
Латта сорейад.
Безамо, ший ага санна.
Лаьтта тернаду.
Безамо, гой, дегІан бена,
Вайна беркат ду.
Массахаь из кхеча беза,
Кадай да цун дегІ.
Цхьаза матар бода безам,
ДогІа санна бела.

КІормац санна хилз из баь тІа,
Мицца дІетул.
Нахьа нулг мо хул из кІоада.
Урс мо мра хул.
Баньийта мо, дегташ бергаш.

Безам вайца лел.
Безамо лел хийзай бІаргаш.
Бьаца бІаргаш лел.
ХIама дий-те лаьтта эшаш.
Эшаш хІазмо!
Дерриг дуне дергдар эша
Безам-безамо.

Укх деношка Грозне Республикански спорткомитета зале дІахьош я кагийча наьхен мехкарийи спортивни акробатикех йола Эррисоюзни яхьа. Карара кара тела вашпели доша медалаш яхара хьа лоаттаеш я 260 спортсменах латта ДСО-ий ведомстваьий 18 команда. Царна юкъе ба 2 дунен халкъашта юкъерея 110 СССР-са спорта мастераш.

Хьалхарча дийнахьа обязательни программагІа хьалхара моттиг лакхара къовсаме баьинабар ваь-ваь зІамигача сагахи шишша йоІахи латта параш.

Нохч - ГIалгIайчен спортсмений аьттув боалаш чакхдаьлар из ди. «Трудовые резервы» яхача обществерча Бабина Иринаса Хамзатова Іаьсетен 18,7 балл а йоакхаш кхоалагІа метте дІачІоагІбала карагІдаьлар.

Укх сурта тІа шоана гу самардийнахьа вай городе цу яхьашка хьажа вена СССР спортивни акробатика федерацие председатель. Советски Союза Турпал, СССР летчик - космонавт Лебедев Валентин Витальевич Нохч-ГIалгIайчен команда вицалаьта юкъе. Цо дег тІара ловца баьккхар вай республикерча спортсменашта, хІаьта дІахорча хана цар кхы а боккхагІа бола толам боакхаргхиларах ше дог тийша ва а аьлар.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ДОТТАГIИЙ ЗАКАЗАШ КХОАЧАШ А ДЕШ

«Доттагiий заказаш — шоай заннаьа а дикал ловие йолаш аз яха деаиз а йолаш мехкара дукха предприятеш дакъа лоацаш я СЭВ 30 шу дизара хетаь юьрнье яьа. Царна юкъе а «Московски электроламповий завод» яхача производствени объединене йолаш а.

...Заводa кортгерча корпуса вестибюлера цеххашка вьаккхоагIаш кизгах ва юкъ а. Цу чу промышленни предприяте ца зулане тайпара сетийне а. Автоматика шийна дІатІеийцай дукхагIа йола технологически операцеш. Конвейера тІора цаІ шолагIнора тIехьа Іоэал бе-бе бесаш гойта кинескопаш. Дукха ка бохцаш шай 70 шу дездаьча заводa кортера продукци я из тахан.

60-гIа шераш долалуш американски специалистеша дуъцар, эрсашта бе-бе бесаш гойта кинескопаш 2000 шу хьатIакхачалехьа хьа моггарг дац, яхаш. Бакъ хиланзар цар хийттар. 1969 шера 1-ча май хьатІокхоаш Московски электроламповий заводa арехьлар бе-бе бесаш гойта хьалкара серийни кинескоп, хIаьта из хьавра советски специалисташа шоаза кIоанагIа за йоайр американцаша йоаргьмул. Дерриге балхаш коллективо ца дир, хIана аьлча, кинескоп хьахрца хозахенна йола къайлахаш малхбузехьарча фирмаше хIоагIа кьахъайора.

КІанэ «МЭЛЗ» яха марка тІа латта из продукци а, хьынола хIанзара прибораш а оборудоване а йоаз дунен тІарх 30 мехка. Объединене парткоме секретаро Дунянов Константина дуьц:

—СЭВ-а кхоачашъеча производствени специализаци кооперироване ярх йорча программага хьоника тха объединене дехкарийга а вежарашка долче мехкашта бе-бе бесаш гойтача кинескопашца кхочам бе. Бакъде, кхоча тхоашта хала кургдар из доахар кхоачаше. Практически ноаккъостал ду тхона социалистически мехкашкарча гаргарча предприятешкарче доттагIаша. Масала, Чехословаке ю тхона цхьайола кизга а металлически а оттахлаш. Бе-бе басаш гойта кинескоп санна ноалкене йолча устройстве 400 сегIа оттзал ма йий!

Тха объединене социалистически мехкашкарча гаргарча предприятешцара бувзам нІоагI а бу, дегIа а кхуал — дІахо дуьц Дуняхов Константина.

— Тха айхха бувзам ба город Рожнове йолча «Тесла» яхача фирма цхьан предприятеца. ПІехьарча шера «Тесла»-ра иттош специалисташ хиннаб Москве. Бе-бе бесаш доле кинескопаш арехецара эша квалифицировании консультацеш а цехашка хIанзара техника оттаерна чертежаш а елар цара.

Шоай аргIанаа тха предприятe болхлоша а дукха пайдане хIамаш Іомадир чехословацки коллегашкара. Шина а оагІонна пайда а яуш цхьана къамаьгаро гучадоах пайда эцаза доле кхоанемаш, балха а арахецача продукце а цакал пакхьо, шинна оагIоахьора пайда эц дикагIча опитах.

Борис БАСИСТЫЙ.
(АПН).

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

21 ИЮЛЕ

С. М. Кирова цIерагIа культурах салоIен парк. 10.00. Болх беш хургья аттракционаш. 10.00.—14.00. «Новкъост комсомол» яха радиоконцерт. 10.00. Массовкай майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.30. Музыкальни эстрада. Госфилармоне симфонически оркестра концерт. 18.00. Баьццара театр. «Къахьегама дикагIа болча наха — эггара лакхагIа дола сий» яхаш тема йола болх беча кагирхой сайре. Программе: профессионально - технически училищаш яьхараш болхлоех дІатохар, къахьетама ветераний къамаьлаш, «Говзалий урок» яха конкурс. «Ичкерия» яха вокально - инструментальни ансамбла концерт. 16.00. Кинолектори. «Нохч-ГIалгIайченера интернационализми атеизми» яха лекци. 19.30. Халхарий майда. Кагирхоша салоIа сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Ахканарча пионерски лагерашкарча, майдашкарча берашта лаьрхIа музыкальни сахьат. 11.00. «Баьццара аптечка» яха операци. (Дирбаи баьцаш гулъяр). 17.00. Спортивни ловзараш. 17.30. «Советски вахари хьисап» яха беседа.

Н. К. Крупскайи цIерагIа культура Дворец. 9.00. Кинолектори «СССР ТIемаФорда Флот» яха лекци. «Наькъа долле, капитанаш» яха кинофильм. 19.00. Кагирхоша салоIа сайре.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 14.00. Библиотека. «Э. Хемингуэй — башха саг» яха беседа. 18.30. Баьццара театр. «Заводской район дегIаяра истори» яха лекци. 19.30. Симфонически оркестра концерт. Хроникально - документальни фильмаш гойтар. 19.30. Халхарий майда. Кагирхоша салоIа сайре. Концертно-халхарий программа.

22 ИЮЛЕ

С. М. Кирова цIерагIа культурах салоIен парк. Торговле болхлой денна хетабаь дукхкача наькъа сакъердам 10.00. Болх беш я еррига аттракционаш. 14.00. «Эстрада ритмаш» яха радиоконцерт. 10.00. Массовкай майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 18.00. Баьццара театр. Шейна хетадаь В. И. Ленина цIерагIа ДК художественни самодеятельноста концерт. 16.00. Кинолектори. «Советски торговлена карагIдаьннараш» яха лекци. 19.30. Музыкальни эстрада. Нохч-ГIалгIай АССР госфилармоне симфонически оркестра концерт. 19.30. Халхарий майда. Кагирхоша салоIа сайре.

Химикий культура Дворец. 9.00. «КIай ладьи» яха шахматни турнир. 10.00. Берашта лаьрхIа ловзараш, массовкаш. 11.00. Фаьлгий дунен чу бихьа киноошкъ. 16.00. «Даьхе» яха кинолектори. «Писатель, актер, режиссер — Василий Шукшин» яха беседа. 17.00. Спортивни ловзараш.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. «Вай заманхо» яха берий кинотеатр. Художественни фильм. 19.30. Баьццара театр. Симфонически оркестра концерт. Мультфильм. Хроникально - документальни фильмаш. 19.30. Халхарий майда. Кагирхоша салоIа сайре. Концертно - халхарий программа.

Н. К. Крупскайи цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 13.00. «Къона ленинец» яха кинотеатр. Берашта лаьрхIа фильм. 19.00. Кагирхой салоIа сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10.00. «Буратино» яха ловзараш. 13.00. Болх беш да «Космонавт» яха кинотеатр. Берашта лаьрхIа мультфильмаш.

Михаил ЛЕДЕНЕВ.
(АПН).

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

БАЛХА ГОВЗАЛ ІОМАЕ А ДІАХО ДЕША А АЬТТУВ БА УКХАЗА

№ 4 йолча юкъерча профессионально-техническа училище 1979 — 1980 дешара шере дешаркой дешa дІачуэцилта

ДІАХОИТ

укх специальностех:

8 класс чакхъяьнкхараштa:

1. Бурильщика гІоъча.
2. Автомобила ремонт ю слесарь.
3. Электрогазосварщик.
4. Электромонтер.
5. Химически анализа лаборант.

Дешара ха—3 шу.

Училище чакхъяьнкхараштa дІалу юкъера образовани яьхарах дола диплом, 3—4 разряд гІa квалификаци а лу.

ТIехдика дешаш училище чакхъяьнкхараш вузашкеи военни училищешкеи деша хьожабу.

10 класс чакхъяьнкхараштa:

1. Бурильщика гІоъча.
2. ГІишлонхо-отделочник: штукатур, маляр, плиточник.

Дешара ха—1 шу.

Училище чакхъяьнкхачул тІехьагІа 3—4—5 разрядагІа квалификаци лу.

ТIехдика дешаш чакхбаьннараш льготни условех вузе деша хьожабу.

Деша воагІачо кхачудала дезa документаш:

1. Дешархочуй дай-ноаной заявлени.
2. Образованех дола тешал.
3. Ваь ха тIайола тешал (16 шу даьнвараш — паспорт)
4. Вахача моттигера справка.
5. Школера характеристика.
6. Автобиографи.
7. 3 x 4 размер йолаш пих фотокарточка.

Медицински комиссегІа чакхвоал училища енача направленех.

Медкомиссех чакхваьннар экзаменаш боалаш училище деша дІачуэц.

Училища адрес: г. Грозный, 364029, 12 участок СГПТУ-4. Автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 5. «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Эздий Іаьдалагіа кийчдала безам бий шун? Оала шо хьех Победа проспектагІа, 22-ча цІагІа йоаллача «Силуэт» яхача тика чу 24-ча денз 28-ча июлага кхаччалца кхалнахьа барзкъаш доккаш хургйолча выставке. Цига шо доагIе шун торо хургьа — хозача кІадах, хІанзарча модагІа даь, мелла ха яьнна йолчоа а — эшаш дола баркъа эца.

Тхо шута хьежаш хургда. Дукха тха тика тIа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 июль.
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». 8.40 — Іуйранара гимнастика. 9.05 — «Сацукъаьо нетиш». 9.15 — «Дьяраз» яха телевизиони дукха - серийни спектакль. 3-гIа сери. 11.00 — «Іуйранара почта». яха музыкальни программа. 11.30 — «Котлао вьаккхараш». Фронтовой доттагІий клуб. 13.00 — «Спортлото» тираж. 13.15 — «Унакхцlено», Іилман-популярни программа. 14.00 — «СелаІад». Халкъа творчества телевизиони программай кхоалагIа дунен халкъашта юкъера фестиваль. Польски Халкъа Республика. 14.30 — Керлаьдараш. 14.45 — «Москва». Документальни фильм. 14.55 —«Правда» газете политически обозревателя Ю. А. Жукова дунен халкъашта юкъерча темах йола беседа. 15.40 — «Тхо спортивни байракхашта кIала». Концерт. 16.00 — СССР халкъий 7-гIа ахкапара спартакиада торжественна хьаеллар. Ленина цIерагIча Центральни стадиончера трансляци. Истеьхьача — мультфильмай программа. 19.00—СССР халкъий 7-гIа йола ахканара спартакиада хьаеллара хетадаь концерт. 21.00 —«Ха». 21.35 — СССР халкъий 7-ча ахканарча спартакиаде. 22.50 — Доазол дехьарча эстрадa вIараш 3 мукъамаш а. Истеьхьача — керлаьдараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Вай сомий беш». 9.30 — «Эрсий къамаьл». 10.00 — Иллеш доах Казахски ССР заслуженни артиста Днишева. 10.30 — «Шахматни школа». 11.00 — «Кхадчаьде тхоца, хьеваьде бола санна, кхоачаьаш тхол дикагIа». Германски Демократически Республикера передача. 12.00 — Передачай программа. 12.05 — «Шовна, вай — ноанай!» (гIалгIай меттала). 12.30 — Документальни фильм. 12.45 — «Са паччахьалкхен салте». 13.15 — Драма Алтайски паччахьалкхей театра спектакль. 15.35 — «Сийлахь-доккхача книжка доакъош», «30-ча шерашкара над» яха шоллагIа фильм. 16.35 —«Пуччини» яха телевизиони дукхасерийни художественни фильм. Хьалхара сери (Итали). 17.40 — «Иалн-79». «Прожектор» яхача культура Дворецера передача. 18.00 — СССР халкъий 7 ча ахкапарча спартакиаде. Перерыве — «Бийса даькъаль хийла шун, беши!». 21.00 — Паччахьалкхен Уральски эрсий халкъа хора концерт. 21.40—«Свадебные колокола» яха художественни фильм (1, 2 серeш).

22 июль
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». 8.40 — «СССР халкъий ахкан 7-ча Спартакиада церанаь». 9.00 — Центральни телевидени Эррисоюзни радиои эрсий иллей Академически хора выступлени. 9.30 — «Гургалбетта сахьат». 10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва!». 11.00 — Дунен халкъашта юкъерча бера шерага. «Лоазаи бераш» яха документальни фильм. 11.30 — Мультфильмай программа. 12.00 — «Музыкальни киоск». 12.30 — «Театральни спектакль». Заградина — Горьки цIерагIча СССР Московски художественни Академически театра «Гуртал беттача сахьата йола соло» яха фильм-спектакль. 15.30 — «Таллински музыкальни сурташ». Таллинера передача. 16.00 —«Кинонихъбара клуб». 17.00 — Тахан торговле болхлочун ди да. СССР торговле министра Струева къамаьл. 17.15 — «Дунен халкъашта юкъера панорама». (Интервидени). 18.45 — Польски Халкъа къаман денача Денна — Польше юхадьахиначa Денна хетаяь Польски Халкъа Республика телевидене программа. 21.00 — «Ха». 21.35 — СССР халкъий ахканарча 7-ча Спартакиаде. 22.00 — СССР халкъий халхарий Паччахьалкхен академически ансамбла концерт. Художественни куралхо ва СССР халкъа артист И. Моисеев. Истеьхьача — керлаьдараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Выставка Буратино». 9.30 — Торговле болхлочун Денга. 10.05 — «Іуйранара почта» яха музыкальни программа. 11.05 — Акробатикех СССР-е хьалхара моттиг яккхар. 13.05 — «СелаІад» халкъа творчества телевизиони программай 3-гIа дунен халкъашта юкъера фестиваль. Польски Халкъа Республика. 13.35 — «Цlенача дег тIьод». 15.45 — «Пуччини». Телевизиони дукхасерийни художественни фильм. (Итали). ШоллагIа а кхоалагIа а серeш. 18.00 — Театрах дола дувцараш. «Ю. А. Заводскe цIагIа». 19.00 — СССР халкъий ахканарча 7-ча Спартакиаде. Перерывах «Бийса даькъаьал хийла шун, бераш». 21.00 — Музеяшкен выставочни залашкен гIоллах. «18-ча бIаьшера эрсий искусство» яха Паччахьалкхен эрсий музей. Ленинградера передача. 21.40 — «Къилбаседа вариант» яха телевизиони художественни фильм.

РАДИО

21 июль.

6.40 — Сиенла кхашка. Репортаж (нохчий меттала). 6.55 — Ашараш (нохчий меттала). 7.15 — «Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.23 — «Сердало» газета обзор. 7.30 — Ховчаш. 8.15 — Передачай программа (эрсий меттала). 8.20 — Передачай программа (гIалгIай меттала). 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск 10.20 — Моттигерча авторий произведенешкара дІахьачa заман юкъедийча кова гIулакхашца къовсам лоттабара тема (нохчий меттала). 11.00 — «Кхашкарчарна йола музыкальни программа» (эрсий меттала). 11.40 —«КIаринал» яха сатирически журнал (гIалгIай меттала). 12.30 — «Массаза йола професси». Очерк (эрсий меттала). 16.00 — «Хьона да Даьхе, салтечун догІ». (гIалгIай меттала). 19.30 — Иалеца доттагIаллараща дола концерт (гIалгIай меттала).

22 июль
ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОЧУН ДИ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.30 — Ховчаш. 8.15 — Передачай программа (эрсий, а нохчий а меттала). 8.25 — «Шоана лукха еза вIараш» (эрсий меттала). 11.15 — Торговле болхлошта йола дезача ден программа (эрсий меттала). 11.15 —Концерт (нохчий меттала). 15.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 18.30 — «Школьни хлобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 19.00 — «Ціе сийлаш». (гIалгIай меттала). 19.30 — Торговле болхлошта дола концерт (гIалгIай меттала).

Хаоттам

Тахан республикен Грознен кIезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаш а йоацаш. Малхбоалехьара секунда 3—8 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гІолла 25—30, Грозне 27—29 градус йІовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанен ломмен кIезига-дукха морхаш а йолаш, цхьаццанахьа лоацача хана догIа а делхаш (из дикъувкъаш делха а мег) бе-беча оагIонгахьара секунда 3—7 метр сиха мух а болаш. Фегара температура буйсашка 14—18, деношка 24—29 градус йІовхал йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

МАССЕ ТАЙПАРА ЧАМ БОЛА ІАЖАШ

Лехараши корадаьраши

Алма-Ата гонахьа ядечо Іажий бешамаш дІалоац 100 эзар гектар гаргга латта. ПаргІата яда уж Заилийски Ала-Ту — къилбаседа Тянь-Шаня босенашка. Сом луш йола гаьнаш лохера хьайолаеле форда тIера лаьрхIача 650—950 метр ланха урагIа йолх. Уж сомий бешамаш колхозий, совхозий, цул совгIа, сомий бешамаш лелача кооперативай—предприятей, организацей, дешара а Іилман а учреждений болхлой доалахьа я.

БIаь шу совгІа ха хьалха Казахстане бенача, шерра боазача алмаатински Апортага кхоачаргболаш дукхача шерашка нхьаккха Іаж баьар укхаза. Амма, укх тIеххьарча 25—30 шера из юстара бала безаш эггар гIулакх укхазарча моттиганга вовзаш волча Іилмахочо селекционеро Кацейко Аркаде хьакхеллача кхы а чам [illegible]

Кацейко ваьа сомий бешамех йовзаш йолча Тамбовщине уллача къаьнарча эрсий юрта Байловке. Цун да, даь да, даь даь да сомий бешамаш лелаеш хиннав. Иштта, хIанзара казахстански селекционер — ворхІе а даьх деиз российски сомий бешамаш лелаярхо.

Граждански тIемо бохабаь халкъа бохкам къоцача Советски Республико юхаметтаоттабеча хана, комсомолец Кацейко Тамбоверча сомий бешамаш лелаерий курсашка хьожавир. 1923 шера уж йисте а яхьа, агротехника диплом хьашiцар во. Из долаш вар чIоагIа лаьттанца вувзаш, мах болаш документ дар яа цу мерашка. Вахара дукхагIа дола дакъа Кацейко Аркаде Казахстане чакхдаьннад. Укхаза специалист-агротехник гаьнаш дІайогІаш хилaрал совгIа керда вахар хьаде новкъостал деш а хиннав. 1934 шера Казахсии юртбоа- [illegible]

«Укхазар» аьлча, сел ниййен а хургдац. 30-гIа шераш йистедоаллаи станце хиннача сомаии комсашка лелаяра Іилма-тохкама институт хьахилар. Эггара хьалхаро дерлинаш хиннача метте Але эггара йоккхагIа йола Іилман беш хьахилар. Ше йоккхача хана укхазара цкъа дІаваха хиннав Кацейко Аркадий. Сийлахь - боккхача Дай мехка тIем тIа.

Заилийски дхар ба цун хьалхара Іаж. Из боккха сом бац. юкъера лаьрхIача 180 грамм хургья цун. ДІагІахьежача хоавча Апортаца чийсбала магац цунна. Бакъда, нердача сорта чам дукха тIех а ба, хIаьга дІабилача а дукха бетташ а доах цо из да боеш.

Дунен тIа оттадаьд сомий дикал пхи балл йолча системаца къоастаделга. Заилийсийчун дикала мах баьб 4,8 балла. ХIаьта Апорт 4,2 лахагIа аилацар.

Цул тIехьагIа Кацейкал [illegible]

хувцобаларах ккераш ца хиларца шай тайпара дика ба. Амма, кхоллама кIуц лоархI укхаза Алатау Зарях.

30-гIа шераш юкъе кхаьчача хала Іилмахочо шийна хьалханка деахар оттадир тIерча беса хозача Апортатара а хургболаш, классически Ренет Орлеанскех ма доалла дика дар а шийна хургдолаш Іажий керда сорт хьакхолла. Хьалхара толам баьлар 1951 шера. Цул тIехьагIа кхы а цхьайтта шу ийнар керда сорт эггара лакхехьарча хоалцега дІакхоачадарa. ТIагIертаи хиннача дІатIакхаьчар. Алатау Зари гIорабац укхазарча лоамашка цхьайолча хана 35—37 градусага дІакхоачаш оттача бийкача шелалах а. из кхерал хьоара хьиние тоссача тхирах а, е эггара аулаuегIа долча гриббкови лазарах—парших а. Цун хьувкъам Апортачул лакхагIа ба, хIаьта уж шера дІабехьа боалабе йиш я. ХIаьта чам... [illegible]

сорт. 1969 шера Эрфурте хиннача дунен халкъашта юкъерча сомий выставка боагIаш бола мах баьб цун: йоккха доша медаль хьажаяьй.

Цу выставке дошо медаль елар Кацейкое хьалкхебаьча Іажий цхьаькха сорта а — Салтаните. Нагахьа санна Алатау Зари хьабеш селекционеро 26 шера аьхьаигадале, хIаьта Салтачата дІаденнад шийса 30. ГIулакх, дукха низ тIабахийта хьийгача къих хьахулар иттех шу даьлча мара бІарга ца гуш хинна Іац.

Дукха ха йоацаш Кацейко Аркаде паччахьалкхен тохнам бара Іажий керда шш сорт дІадeннад — Рубини Казахски юбилейни. Дагаьна кхы цхьадараш а да. [illegible]

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; белхтоккхал секретера — 9-24-00; отделиш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта бохалла — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка.

СФ05200. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4431.